

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3396/2022. (X. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 7.K.705.775/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A magyar nemzetiségű román állampolgár indítványozó jogi képviselője (dr. Szűcs A. Gábor ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 7.K.705.775/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény XIV. cikk (2) bekezdését, XXIV. cikkének (1)–(2) bekezdését és a XXVIII. cikkének (1)–(7) bekezdését.
- [2] A támadott bírósági ítélet alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó – aki 2018 januárjában érkezett Magyarországra – 2018. áprilisában a 17. születésnapját ünnepelte társaival, melynek során alkoholt fogyasztott. A gyermekora óra ismert későbbi sértettel vita alakult ki közöttük, majd ütlegelni kezdték egymást. A sértett késsel történő, de a közbeavatkozók hatására elmúló fenyegetésére az indítványozó felragadott egy konyhakést, amely miatt a sértett menekülni kezdett és át akart mászni a kerti kapun, azonban az indítványozó e közben combon szúrta, majd aludni tért. A halálos sérülést okozó szúrás nagy erejű volt, hatására a vénák és verőerek megnyíltak, és mintegy 13 cm hosszú csatorna alakult ki az elhunyt bal lábában úgy, hogy a kés a combcsontot is elérte.
- [4] Fenti tényállás alapján a Budapest Környéki Törvényszék a 2019. január 31-én jogerőre emelkedett döntésével az indítványozót halált okozó testi sértés büntette és más bűncselekmények miatt 3 év fiatalkorúak börtönében letöltendő szabadságvesztésre ítélte, valamint 3 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától. Az indítványozó 2020. október 24-én szabadult.
- [5] 1.2. Az Országos Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: ORFK) 2021. augusztus 19. napján kelt véleményében foglaltak szerint az indítványozó valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent a közrendre, közbiztonságra. A büntetőjogi történeti tényállás alapján az ORFK arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó esetében az ittasság mellett megjelenő súlyos agresszivitás olyan körülmény, amely a magatartását illetően komoly jövőbeni kockázatot rejt magában, ezért kezdeményezte a kiutasítását és vele szemben 5 éves időtartamra beutazási és tartózkodási tilalom elrendelését.
- [6] 1.3. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF, vagy hatóság) 2021. szeptember 28. napján kelt 106-1-86337/8/2021-Ké. számú határozatával a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmtv.) 40. §-ában, valamint a 42. és 44. §-ában foglaltakra hivatkozva az indítványozót, mint román állampolgárt – mivel beutazása és tartózkodása közvetlen és súlyos veszélyt jelent Magyarország közrendjére, közbiztonságára – Magyarország területéről Románia területére kiutasította, egyidejűleg 5 év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el vele szemben. A hatóság – az ítéleti indokolásban foglaltak szerint – mérlegelése során egyebek mellett megállapította, hogy az indítványozónak gyermeke nincs, egyedül él, kiutasítása nem veszélyezteti a családtagjai megélhetését, édesapjával a kapcsolattartás Romániából is megvalósulhat, az indítványozó Magyarországon ingó-, és ingatlan vagyonnal, illetve megtakarítással nem rendelkezik, ahogyan bejelentett munkahellyel, egészségbiztosítással és bejelentett lakcímmel sem.

- [7] 1.4. Az indítványozónak a hatóság határozatával szembeni keresetét a Fővárosi Törvényszék a támadott 7.K.705.775/2021/8. számú ítéletével elutasította. A bíróság határozatában hivatkozott arra, hogy ha az idegenrendészeti kiutasítást az Szmtv. 40. § (3) bekezdése alapján a (2) bekezdés c) pontjában foglalt okból rendelik el, úgy a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamára a jogszabályban meghatározott rendvédelmi szervek által tett javaslattól az idegenrendészeti hatóság nem térhet el. Kiemelte a bíróság azt is, hogy az idegenrendészeti kiutasítás nem rendelhető el azzal az EGT-állampolgárral, illetve azzal a családtaggal szemben, aki több mint tíz éve jogszerűen tartózkodik Magyarország területén. Hivatkozott a bíróság az Európai Parlament és Tanács 2004/38/EK irányelvének (a továbbiakban: Irányelv) 27–28. cikke és 30–32. cikke rendelkezéseire, amelyek – az indokolás szerint – hasonlóan az Szmtv. 33. §-ában foglalt szabályozáshoz, csak akkor teszik lehetővé a kiutasítást, ha az érintett külföldi magatartása valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent az ország kiemelt érdekeire.
- [8] A bíróság érvelése szerint a közigazgatási eljárás tárgya nem a büntetőjogi felelősség megállapítása, hanem annak megítélése volt, hogy az indítványozó veszélyezteti-e a közrendet, közbiztonságot, márpedig a jogi szabályozás az ország szuverenitását szem előtt tartva kifejezi a társadalom védelmét éppúgy, mint a nem magyar állampolgárok iránti toleranciát. A bíróság megítélése szerint az ORFK kellő indokát adta annak, hogy az indítványozó miért veszélyezteti Magyarország közrendjét, közbiztonságát, az indítványozói nyilatkozat szerinti ittasság miatti „filmszakadás” arról tanúskodik, hogy ittás állapotban az indítványozó nem tudja cselekményeit kontrollálni, nem látja azok következményeit, továbbá a cselekményt jellemző agresszivitás olyan személyiségjeggyel, amely önmagában hordozza a közbiztonság veszélyeztetését.
- [9] A bíróság a keresetben foglalt kétszeres értékelés tilalma körében arra mutatott rá, hogy az állam szuverén joga eldönteni, hogy mely feltételek fennállása esetén biztosít más tagállami állampolgár részére tartózkodási jogosultságot. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az Szmtv. 40. § (2) bekezdés c) pontján alapuló kiutasítás nem a bűnelkövetéshez fűződő szankció, hanem az állami szuverenitás gyakorlása körében a feltételek nem teljesítése esetére előírt speciális végrehajtási cselekmény, ezért az OIF nem mérlegelte felül a büntetőbíróság ítéletét, hanem közigazgatási eljárásban döntött az idegenrendészeti kiutasításról, amit az ítéleti indokolás szerint a jogszabály nem zár ki azon esetben sem, ha egyébként a büntető ítéletet meghozó bíróság kiutasítást nem rendelt el, a büntető ügy jogkövetkezményei nem azonosak a közigazgatási jogi jogkövetkezményekkel.
- [10] Mindezek okán a bíróság szerint az alperesi hatóság határozata az indítványozó által megjelölt okból – figyelembe véve az Szmtv. 40. § (2) bekezdés c) pontjának, (4) bekezdésének, 43. és 44. §-ának rendelkezéseit is –, nem jogszabálysértő.
- [11] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XIV. cikk (2) bekezdésére, XXIV. cikkének (1)–(2) bekezdésére és a XXVIII. cikkének (1)–(7) bekezdésére hivatkozással kérte a bírósági ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint mindenen előtt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, hogy milyen eljárási garanciák megtartásával utasíthatók ki az Szmtv. hatálya alá tartozó magyar nemzetiségű román állampolgárok az OIF által.
- [12] Sérelmezte az indítványozó, hogy az ORFK (amelynek javaslatán alapult a kiutasítása) kizárólag a büntetőügy iratai alapján ítélte meg a „veszélyességét”, személyes meghallgatása ugyanis csak ezt követően, az OIF előtti eljárásban történt meg, ennek során tudott rövid észrevételeket tenni a szakhatóság véleményére, tehát hiába ír elő az Szmtv. 44. §-a teljes körű mérlegelést, ha a döntés lényegében már a meghallgatás előtt megszületett.
- [13] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint az Szmtv. 40. § (5) bekezdése és a 43. § rendelkezései is egyértelműen kifejezésre juttatják azt a jogalkotói szándékot, hogy a szakhatóság véleményének „többről kell szólnia” mint a büntetőítélet „konstatálása”, és kizárólag azért, mert valakit bűncselekmény miatt jogerősen elítéltek, nem utasítható ki a közbiztonsági kockázatra utalással. A büntetékiszabás során ugyanis a büntető ügyben eljáró bíróságnak lehetősége van kiutasítás büntetést alkalmazni és ha ezt nem tette meg, úgy sem az ORFK-nak, sem az OIF-nek nincs hatásköre a büntetőítélet felülvizsgálatára.
- [14] Mindezek okán az indítványozó szerint a kétszeres értékelés tilalma kapcsán kifejtett bírósági indokolás nem foghat helyt, az – ahogyan a hatóság döntése is – súlyosan sérti a tisztességes eljárás követelményét, az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdését, ugyanis az indítványozó a cselekmény elkövetésekor kiskorú volt, azóta három év eltelt, az indítványozó a büntetését letöltötte.
- [15] Hivatkozott a kétszeres értékelés tilalma kapcsán az indítványozó a Veszprémi Törvényszék egy (hasonló tényállás mellett meghozott) a jelen üggyhöz képest „homlokegyenest ellentétes” döntésére, melynek során a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 43. § (3) bekezdése és

45. § (7) bekezdése közötti ellentét kapcsán kifejtette, hogyha a bűncselekmény elkövetése miatt eljáró bíróság büntetésként nem rendelt el kiutasítást, úgy ebben az esetben akkor sem alkalmazható az önálló beutazási és tartózkodási tilalom, ha egyébként a harmadik országbeli állampolgár beutazása vagy itt tartózkodása a nemzetbiztonságot, a közbiztonságot, vagy a közrendet sérti, vagy veszélyezteti.
- [16] Végül az indítványozó szerint rendkívül elítélendő – és szükség esetén akár az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségességét is megalapozza – az OIF azon gyakorlata, hogy „a rendőrség, a Terrorelhárítási Központ és az Alkotmányvédelmi Hivatal javaslatára szolgálai módon, mérlegelési tevékenységet negálva utasít ki, toloncol, deportál gondolkodás nélkül embereket, ez a gyakorlat rendkívüli jogbizonytalansághoz vezet hosszútávon, ezen felül összeegyeztethetetlen a tagállami szuverenitással.”
- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] 3.1. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2021. november 16-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. január 13-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (6) bekezdését illetően tartalmazza az indítvány az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Ugyanakkor megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XIV. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikkének (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1)–(5) és (7) bekezdései vonatkozásában az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz, míg a XXIV. cikk (1) bekezdését illetően előadott érvelés megegyezik a bírói döntés kapcsán a XXVIII. cikk (6) bekezdése vonatkozásában kifejtettekkel.
- [19] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panaszban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [20] Az indítványozó által állított, a magyar nemzetiségű román állampolgár kiutasításának eljárási garanciáival, mint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Alaptörvény az ország területén tartózkodás feltételeire vonatkozó rendelkezéseket az állampolgársághoz köti, ezért az indítványozói felvetés az Alaptörvényből nem vezethető le.
- [21] Állította továbbá az indítványozó, hogy ügyében a bíróság jogértelmezése sértette a kétszeres értékelés tilalmát. Ezzel ellentétben az Alkotmánybíróság megállapítása szerint nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése sérelmének kételyét az a bírói jogértelmezés, mely szerint a konkrét ügyben a kiutasítás nem a bűncselekmény elkövetése miatti (ismételt) szankció volt, hanem az indítványozó személyében rejlő, a jövőt illető (köz)biztonsági kockázat hatóság általi értékelése.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján mérlegelve úgy döntött, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, részben a 29. §-ban meghatározott feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/287/2022.

